

УДК 316.35.023.6

Дударьов В.В.¹

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

**«ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» ЯК ВИЗНАЧНА ЦІННІСНА ДЕТЕРМІНАНТА
ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ВІДНОСИН**

Історичний та міжнародний досвід переконливо свідчить, що серед різноманітних критеріїв, що можуть використовуватися в процесі оцінки

характеру здійснення державного управління та визначення його як авторитарного або конституційно-демократичного є саме проблема відповідальності органів державної влади й управління та їх посадових осіб, яка виступає як одна з визначальних ціннісних ознак ефективності й демократичності державного управління.

Взагалі відповідальність найчастіше розглядається як духовна, морально-психологічна якість вільної та зрілої особи (а також різних інституціональних суб'єктів), що визначає її життя, його зміст та напрям. У найбільш широкому плані відповідальність суб'єктів державного управління, на нашу думку, полягає у відповідності їх якостей і діяльності умовам та завданням, що стоять перед країною і суспільством. Це глибоке усвідомлення суб'єктами державного управління життєво важливих інтересів суспільства і держави, свого покликання професійно працювати над їх задоволенням, здатність виробляти якісну державну політику, приймати найкращі політико-управлінські рішення й ефективно впроваджувати їх з максимальною користю для загального блага. Значимість відповідальності полягає ще й у тому, що вона спонукає представників державно-управлінських структур розвивати й усі інші якості відповідно до найвищих ціннісних критеріїв гуманістичної демократії.

Визначальною проблемою ієрархії цінностей державного управління є співвідношення свободи дії як простору креативного потенціалу державного службовця та відповідальності як морального та правового чинника державного управління. Так, Г.Атаманчук виділяє проблему зв'язку свободи та відповідальності в державному управлінні, що, з одного боку, розкривається у загальносоціальному контексті, слугує відображенням рівня його розвиненості, а з другого – «...має специфічні характеристики, які зумовлені тим, що державне управління - явище суворо визначене за своїм призначенням, організацією, та правовими регулюванням, контролем та оцінкою - уособлює свободу належного». Він виявляє перехід ціннісного виміру державного управління у правовий аспект саме в ракурсі співвідношення свободи та відповідальності у процесі державного управління.

Проблема співвідношення правової (конституційно-правової, адміністративно-правової тощо), політичної та моральної відповідальності розглядається багатьма представниками пострадянської парадигми державного управління. У цих роботах підкреслюється, що важливим фактором підвищення рівня відповідальності влади виступає висока правосвідомість, активний вплив на владу з боку громадян, суспільства, їх здатність домагатися від влади здійснення своїх законних вимог та інтересів, виконання даних владою обіцянок, ухвалених населенням програм, прийняття державних рішень з урахуванням і на підставі загальної думки,

досвіду, знань. Але для цього, як казав ще відомий російський філософ І.Ільїн, самому народові необхідно перш за все впевнене й живе почуття державної відповідальності.

Підсумовуючи викладене, вважаємо за доцільне уточнити деякі провідні дефініції категорії «відповідальність державної влади» в контексті сучасної державно-управлінської науки і співвідношення відповідальності за результатами експертного опитування.